

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

LƯƠNG QUANG THẠCH

**NGHIÊN CỨU MỘT SỐ ĐẶC ĐIỂM SINH TRƯỞNG, PHÁT
TRIỂN CỦA GIỐNG ĐÀO MAYCREST NHẬP NỘI TRỒNG
TẠI HUYỆN SA PA TỈNH LÀO CAI**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC NÔNG NGHIỆP

THÁI NGUYÊN - NĂM 2010

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

LƯƠNG QUANG THẠCH

**NGHIÊN CỨU MỘT SỐ ĐẶC ĐIỂM SINH TRƯỞNG, PHÁT
TRIỂN CỦA GIỐNG ĐÀO MAYCREST NHẬP NỘI TRỒNG
TẠI HUYỆN SA PA TỈNH LÀO CAI**

Chuyên ngành: TRỒNG TRỌT

Mã số: 60.62.01

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC NÔNG NGHIỆP

Người hướng dẫn khoa học: TS. NGUYỄN THỂ HUẤN

THÁI NGUYÊN - NĂM 2010

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Cây ăn quả có vai trò rất lớn trong đời sống, kinh tế và sản xuất nông nghiệp của kinh tế hộ gia đình cũng như phát triển kinh tế của một vùng sinh thái và cả đất nước. Cây ăn quả cung cấp một nguồn dinh dưỡng quý giá cho con người, sản xuất cây ăn quả còn cung cấp lượng hàng hóa quả tươi cho thị trường trong nước và xuất khẩu đồng thời cung cấp nguyên liệu cho công nghiệp chế biến.

Cây đào (*Prunus Persica*) thuộc họ hoa hồng (*Rosaceae*) là một trong những cây ăn quả quan trọng của vùng ôn đới và á nhiệt đới. Cây đào được trồng ở nhiều nước trên thế giới như châu Âu, châu Á và châu Mỹ. Trung Quốc là nước có diện tích trồng đào chiếm tới 47,6 % diện tích đào trên toàn thế giới. Sản lượng đào toàn thế giới năm 2007 ước tính đạt hơn 17 triệu tấn trong đó sản lượng đào của các nước châu Á đạt khoảng hơn 10 triệu tấn [FAO Statistic 2009].

Đào ở Việt Nam được coi là một trong những loại quả quý vì có mã quả đẹp, vị ngọt, chua, rất hợp với khẩu vị của nhiều người, quả đào được dùng chính để ăn tươi ngoài ra còn có thể chế biến thành các sản phẩm như: đào ướp đường, ô mai đào, rượu đào... đặc biệt đào phơi khô là một sản phẩm quý có tác dụng nhuận tràng, dễ tiêu, kích thích thần kinh rất tốt... Quả đào chứa nhiều dinh dưỡng, trong 100g thịt quả đào có chứa 85,1% nước; 0,7% protit; 0,2% lipit; 13,5% glucit; 16mg Ca; 32 mg photpho; 145 mg kali và các vitamin A, B₁, B₂, C...

Cây đào cho quả ở Việt Nam được trồng chủ yếu tại các tỉnh miền núi, nơi có nhiệt độ lạnh cần thiết vào mùa đông để giúp cho đào có thể

tích lũy đủ độ lạnh để ra hoa và đậu quả. Huyện Sa Pa tỉnh Lào Cai có độ cao hơn 1500 m so với mặt nước biển, với điều kiện thiên nhiên ưu đãi, có khí hậu phù hợp cho sinh trưởng của cây đào. Tại đây, trước kia đã có nhiều giống đào địa phương có phẩm chất quả ngon, mẫu quả đẹp phù hợp với thị hiếu của người tiêu dùng nhưng do giống địa phương có năng suất thấp, tập quán của người dân trồng chủ yếu là quảng canh nên đào bị sâu bệnh nhiều, năng suất giảm mạnh. Từ năm 2004, vùng Aquitaine thuộc cộng hòa Pháp đã hợp tác giúp đỡ tỉnh Lào Cai thực hiện dự án khảo nghiệm tập đoàn cây ăn quả ôn đới nhập nội từ Pháp trong đó có giống đào *Maycrest*/GP 305-1. Tại Pháp, giống *Maycrest* thuộc nhóm đào chín sớm, được trồng tại các vùng có độ lạnh trung bình, giống có năng suất trung bình khoảng 75 kg/cây với cây đào khoảng 10 tuổi. Đào *Maycrest* rất được ưa chuộng tại thị trường nước Pháp do quả chín sớm, thịt quả cứng, vị đậm. Sau thời gian trồng khảo nghiệm từ 2004-2008 cho thấy giống *Maycrest* ngoài khả năng sinh trưởng tốt trong điều kiện khí hậu của Sa Pa, năng suất khá cao, thịt quả cứng, giống còn có một đặc điểm quý đó là quả chín sớm vào cuối tháng 4 đầu tháng 5, Mai Hương (2008). Tuy nhiên giống đào *Maycrest* trồng tại Sa Pa có tỷ lệ đậu quả không đồng đều giữa các năm, trọng lượng quả nhỏ, không đều. Vì vậy với mong muốn phát triển Sa Pa thành một trong những vùng trồng đào chính trong cả nước, với sản lượng và chất lượng quả đáp ứng được nhu cầu của người tiêu dùng, chúng tôi nghiên cứu đề tài: ***“Nghiên cứu một số đặc điểm sinh trưởng, phát triển của giống đào Maycrest nhập nội trồng tại huyện Sa Pa tỉnh Lào Cai”*** nhằm nghiên cứu một số đặc điểm sinh trưởng, phát triển chính từ đó làm nền tảng cho biện pháp kỹ thuật

tiếp theo nhằm nâng cao năng suất, chất lượng giống đào *Maycrest* tại Lào Cai.

2. Mục đích và yêu cầu của đề tài

*** Mục đích của đề tài**

- Đánh giá một số đặc điểm sinh học liên quan đến khả năng ra hoa, đậu quả, năng suất và chất lượng của giống đào *Maycrest* nhập nội trồng tại huyện Sa Pa tỉnh Lào Cai.

*** Yêu cầu của đề tài**

- Xác định được một số đặc điểm sinh học liên quan đến khả năng ra hoa, đậu quả của giống đào *Maycrest* nhập nội trồng tại huyện Sa Pa tỉnh Lào Cai.

Chương 1

TỔNG QUAN

1.1. Cơ sở khoa học và ý nghĩa thực tiễn của đề tài

Đào là cây ăn quả lâu năm chịu ảnh hưởng rất rõ các điều kiện ngoại cảnh, biểu hiện qua sinh trưởng, phát triển, năng suất và chất lượng quả. Những đặc trưng, đặc tính của cây biểu hiện ra trong một đời hay một năm đều là kết quả phản ánh tổng hợp giữa đặc điểm của giống với điều kiện ngoại cảnh.

Việc điều tra, nghiên cứu đặc điểm thực vật học, sinh học của giống đào ở các điều kiện ngoại cảnh khác nhau, sẽ phân biệt được giống và xác định được khả năng thích ứng của giống cho từng vùng sinh thái, đồng thời điều tra tình hình trồng trọt, sẽ là cơ sở đề ra những biện pháp kỹ thuật nông nghiệp có hiệu quả. Do đó điều tra đặc điểm sinh vật học cây ăn quả là một trong những biện pháp cơ bản để nghiên cứu quy luật sinh trưởng, phát triển của cây và làm nền tảng cho những thí nghiệm khoa học về cây ăn quả nói chung và cây đào nói riêng.

Bên cạnh đó sâu hại thường gây hại đến cây ăn quả và làm giảm năng suất và chất lượng của quả, làm cho mẫu mã quả xấu, hiệu quả kinh tế kém, giống bị thoái hoá dần.

Giống đào *Maycrest* là giống nhập nội từ Vùng Aquitaine - Cộng hoà Pháp, sau 5 năm trồng thử nghiệm tại địa bàn huyện Sa Pa tỉnh Lào Cai chúng tôi thấy đây là giống có nhiều triển vọng thể hiện ở một số đặc điểm như sinh trưởng, phát triển khá, chất lượng quả ngon, mẫu

mã quả đẹp, tuy nhiên để có thể đánh giá chính xác thì chúng ta cần có những nghiên cứu một cách có khoa học.

1.2. Nguồn gốc phân loại cây đào

1.2.1. Nguồn gốc

Cây đào danh pháp khoa học *Prunus persica* là một loài cây có lẽ có nguồn gốc từ Trung Quốc, được trồng để lấy quả hay hoa. Tên gọi khoa học *persica* có lẽ có từ niềm tin ban đầu của người châu Âu cho rằng đào có nguồn gốc ở khu vực Ba Tư (Persia - hiện nay là Iran). Sự đồng thuận lớn trong giới các nhà thực vật học ngày nay đã cho rằng nó có nguồn gốc từ Trung Quốc và được đưa vào Ba Tư cũng như khu vực Địa Trung Hải theo con đường tơ lụa vào khoảng thời gian ban đầu của lịch sử nhân loại, có lẽ vào khoảng thiên niên kỷ 2 trước công nguyên (Huxley và những người khác, 1992) [32].

Các giống đào trồng được chia thành hai loại là "hột rời" và "hột dính", phụ thuộc vào việc hột có dính với cùi thịt hay không; cả hai loại này đều có cùi thịt trắng hay vàng. Quả đào với cùi thịt trắng thông thường có vị rất ngọt và ít vị chua, trong khi loại có cùi thịt màu vàng thông thường có vị chua kèm theo vị ngọt, mặc dù điều này cũng có sự dao động lớn. Cả hai màu thông thường đều có các vệt đỏ trong lớp thịt của chúng. Loại đào cùi trắng, ít chua là phổ biến nhất tại Trung Quốc, Nhật Bản và các quốc gia châu Á xung quanh, trong khi người châu Âu và Bắc Mỹ ưa thích loại có cùi thịt màu vàng và có vị chua hơn [32].

1.2.2. Phân loại

Cây đào *Prunus persica*, Thuộc họ thực vật *Rosaceae*. Họ thực vật có thân gỗ, thân thảo và thân bụi, cây có bộ lá thay thế và ra hoa thường xuyên. Đào được xếp vào giống *Prunurs*. Cây thân gỗ hay thân bụi hoa có 5 cánh, 5 đài với khoảng 20 nhị và một bầu nhụy đơn. Đối với cây ăn quả hạt cứng (đào, đào nhẵn và mận), thì giống *Prunurs* được chia thành nhiều loại khác nhau [8].

Đối với mận, có 2 loại được trồng sản xuất hàng hoá là *Prunurs domestica* L. (Mận Châu Âu) và *Prunurs sanicina Lindl.* (Mận Nhật Bản).

Đối với đào và đào nhẵn, chỉ có một loại duy nhất, *Prunurs persica* (L) Batsch. Đào nhẵn là loại đào không có lông trên vỏ quả. Mỗi loại được chia thành nhiều dòng khác nhau như: Dòng đào *TropicBeauty*; Dòng đào *EarliGrande* [8].

Đào được xếp vào loại quả hạch. Quả được phát triển từ một noãn đơn, và hầu hết từ những hoa có bầu nhụy hoàn hảo. Quả có lớp ngoài mềm gọi là vỏ quả, tiếp đến là lớp thịt quả hay còn gọi là cùi quả, thịt quả bao quanh hạch cứng có chứa hạt. Do đặc điểm trên đào thuộc nhóm cây ăn quả hạt cứng [8].

1.2.3. Giới thiệu một số giống đào

Có nhiều giống đào trên thế giới. Sự phân loại giống được dựa trên đặc tính thực vật học của cây. Ở Trung Quốc có rất nhiều giống đào và một số giống đã được du nhập vào Việt Nam như đào Vân Nam, đào Tiên, đào nhẵn...

Ở Việt Nam có một số giống đào như đào thóc, đào mèo, đào vàng... và ngày nay thì đã nhập rất nhiều giống từ các nước Pháp, Úc, Trung Quốc...

1.2.3.1. Các giống đào của Việt Nam [24]

*** Đào Mèo**

Là giống đào địa phương được trồng rất lâu đời tại các tỉnh miền núi phía Bắc, giống đào này sinh trưởng rất khỏe, thời gian ra hoa xung quanh dịp tết nguyên đán, quả chín vào tháng 7, cỡ quả trung bình có màu vàng hoặc vàng nhạt, chất lượng quả kém, vị rất chua và hơi đắng. Giống này nhân dân thường trồng bằng hạt, giá trị sử dụng thấp, thích hợp cho việc sử dụng làm gốc ghép.

*** Đào Tuyết**

Đặc điểm cây sinh trưởng khỏe, được trồng ở vùng Sa Pa, thời gian ra hoa vào tháng 2, thu hoạch giữa tháng 6. Quả trung bình, vỏ và thịt quả đều màu trắng, giòn, chua.

*** Đào Vàng**

Là giống được trồng rải rác ở các huyện vùng cao của các tỉnh Sơn La; Lào Cai; Hà Giang. Quả chín vào tháng 6, quả chín có màu vàng, vị chua nhưng có mùi thơm rất đặc trưng. Do kỹ thuật chăm sóc không tốt nên ngày nay chất lượng của giống đào này giảm rất nhiều.

1.2.3.2. Các giống đào nhập nội

*** Đào Vân Nam**

Đây là giống đào được nhập nội từ Trung Quốc vào những năm 1963 và 1967.

Có 2 loại giống chín sớm và giống chín muộn, được trồng nhiều tại huyện Sa Pa, tỉnh Lào Cai.

Giống chín sớm quả trung bình, chất lượng khá. Màu quả phớt hồng, thịt quả hồng nhạt, giòn, hơi chua. Thời gian thu hoạch quả cuối tháng 5.

Giống chín muộn quả to, chất lượng quả ngon. Màu quả hồng vàng, thịt quả màu trắng, giòn, róc hạt. Thời gian thu hoạch quả cuối tháng 6 đầu tháng 7.

*** Giống đào Pháp Đ1, Đ2**

Được tuyển chọn từ tập đoàn cây ăn quả ôn đới do FAO tài trợ từ năm 1991. Cả 2 giống đều chín sớm, quả nhỏ, thời gian thu hoạch cuối tháng 4. Giống Đ1 quả nhỏ hơn có màu đỏ hồng, giống Đ2 quả nhỉnh hơn có màu vàng hồng. Cả 2 giống thịt quả đều mềm [24], [25].